

Editorial

Ενόσω ετοιμαζόταν το παρόν τεύχος (2018 2.2) έφυγαν από τη ζωή δύο διακεκριμένοι Έλληνες αρχαιολόγοι: ο Άγγελος Δεληβορριάς (24-4-2018) και η Βάσω Πέννα (17-5-2018). Παρουσιάζονται εδώ τρία κείμενα, αφιερωμένα στους δύο αποδημήσαντες επιστήμονες, οι οποίοι με το επιστημονικό τους έργο συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στην εξέλιξη του αρχαιολογικού έργου στη χώρα μας. Στο κείμενο για τη Βάσω Πέννα, γραμμένο από τον Γιάννη Στόγια, έναν άνθρωπο που την γνώρισε από κοντά, παρουσιάζεται η πορεία της Βάσως Πέννα ως επιστήμονα, εκ των σημαντικότερων νομισματολόγων της χώρας και διεθνώς, αλλά και ως ανθρώπου, αναδεικνύοντας πτυχές του ήθους και του χαρακτήρα της. Τα δύο κείμενα για τον Άγγελο Δεληβορριά, το ένα γραμμένο από τον Δημήτρη Παυλόπουλο, παρουσιάζοντας το επιστημονικό έργο του εκλιπόντος, και το άλλο από τον Πέτρο Θέμελη, γραμμένο σε περισσότερο προσωπικό ύφος, σκιαγραφούν την προσωπικότητα και την επιστημονική πορεία του ανθρώπου που το έργο του ταυτίστηκε με το Μουσείο Μπενάκη. Και οι δύο αποδημήσαντες ανήκουν πλέον στην Ιστορία της Ελληνικής Αρχαιολογίας και εγγράφονται στους κορυφαίους Έλληνες αρχαιολόγους, μια και το έργο που αφήνουν πίσω είναι αναμφίβολα σπουδαίο και λαμπρό.

Το παρόν δεύτερο τεύχος του 2ου τόμου του 2018, περιλαμβάνει δημοσίευση (έξι) άρθρων και σταχυολογημένο υλικό που αναρτήθηκε στον ιστότοπο Θέματα Αρχαιολογίας (www.themata-archaiologias.gr) κατά το διάστημα Μαΐου-Αυγούστου 2018: πρόκειται για αρχαιολογικά νέα, συνέδρια και συμπόσια, εκθέσεις κλπ.

Το πρώτο άρθρο του τεύχους (από όπου και η εικόνα του εξωφύλλου), με τον τίτλο «*Η ανασκαφική έρευνα στην Αιγιάλεια. Πρόσφατες ανακαλύψεις*», γραμμένο από την Ερωφίλη-Ίριδα Κόλια, Διευθύντρια της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ηλείας, παρουσιάζει τα ευρήματα από τις πολυάριθμες ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια από την Αρχαιολογική Υπηρεσία στην Αιγιάλεια, στο ανατολικό τμήμα της Αχαΐας, που μεταβάλλουν την εικόνα που είχαμε μέχρι τώρα για την περιοχή.

Στο δεύτερο άρθρο «*Νικόπολη. Γνωριμία με την πόλη του Αυγούστου*», το οποίο υπογράφει η Ανθή Αγγέλη, Διευθύντρια της Εφορείας Αρχαιοτήτων Πρέβεζας, περιγράφεται η ταυτότητα και ο χαρακτήρας της σπουδαίας ελληνορωμαϊκής πόλης της Ηπείρου και επίσης παρουσιάζεται η αρχαιολογική έρευνα των τελευταίων δεκαετιών, η οποία αποκαλύπτει τον πολεοδομικό ιστό και τα μνημεία της πόλης.

Στο άρθρο «*Το Ταφικό Μνημείο Κ3 στο Γυμνάσιο της αρχαίας Μεσσήνης*», ο καθηγητής και ανασκαφέας Πέτρος Θέμελης παρουσιάζει την εντυπωσιακή αναστήλωση ενός ακόμη σημαντικού μνημείου του χώρου της αρχαίας Μεσσήνης και μας αποκαλύπτει άγνωστες πτυχές της αρχαίας μεσσηνιακής κοινωνίας, των δοξασιών της αλλά και των τρόπων προβολής της άρχουσας τάξης της.

Σε διαφορετική «ατμόσφαιρα» και πολλά εκατομμύρια χρόνια πριν μάς οδηγεί το άρθρο «*Ο χαμένος παράδεισος της Μηλιάς Γρεβενών. «Κυνήγι Ελεφάντων στα Γρεβενά*», γραμμένο από την Ευαγγελία Τσουκαλά, Καθηγήτρια Γεωλογίας-Βιολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, παρουσιάζοντας τη μοναδική στην Ελλάδα και την Ευρώπη, και τόσο διαφορετική από τη σημερινή, γεωλογική ιστορία της περιοχής Γρεβενών.

Στο άρθρο «*Διαβάζοντας την ανθρώπινη “σωματική συμπεριφορά”.* Μια μεθοδολογική προσέγγιση των χειρονομιών του αρχαίου κόσμου» ο Χρήστος Κεκές, Υποψήφιος Διδάκτωρ Αιγυπτολογίας του Τμήματος Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, πραγματεύεται την ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας για τη μελέτη και την ερμηνεία των χειρονομιών του αρχαίου κόσμου, θίγοντας ζητήματα ορολογίας, παρουσιάζοντας και αναλύοντας κριτήρια, τα οποία μπορούν να βοηθήσουν τον ερευνητή στην ερμηνευτική προσέγγιση των αρχαίων χειρονομιών.

Τέλος στο άρθρο «*Η αρχαιοφιλία στη Σμύρνη τον 19ο αιώνα. Οι διαμάχες των λογίων για επιγραφές των Σάρδεων το 1854*», ο Πέτρος Μεχτίδης, αρχαιολόγος στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, παρουσιάζει άγνωστες στιγμές της αρχαιολογίας στη Μικρά Ασία κατά τον 19ο αιώνα, όταν λόγιοι της Σμύρνης ασχολούντο ενεργά με την επιγραφική, ερευνούσαν τα ερείπια των αρχαίων πόλεων της περιοχής, ανακάλυπταν και δημοσίευαν επιγραφές.

Και σε αυτό το τεύχος απευθύνω θερμές ευχαριστίες σε όλους τους συντελεστές, καθώς και στα μέλη της Επιστημονικής Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Δημήτρης Γαρουφαλής
Διευθυντής Θεμάτων Αρχαιολογίας